

3. Al-haq F., Salah R. Gender in Arabic. From a Language Planning Perspective. *ResearchGate*. URL: https://www.researchgate.net/publication/313180022_Gender_in_Arabic_From_a_Language_Planning_Perspective (date of access: 16.03.2026).
4. Alkrarha A. M. The Masculine and the Feminine in Arabic and the Illusion of the Unnecessary Proliferation of Words. *English Linguistics Research*. 2022. Vol. 11, no. 1. P. 42. URL: <https://doi.org/10.5430/elr.v11n1p42> (date of access: 16.03.2026).
5. Al-Lugha B. Why Does Arabic Have Gendered Words? *Medium*. URL: <https://medium.com/@bayt.al.lugha/why-does-arabic-have-gendered-words-a53f752432b6> (date of access: 16.03.2026)
6. Bluck E. What is gendered language bias, and how can we reduce bias in job descriptions? *MeVitaе*. URL: <https://www.mevitae.com/blog/gendered-language-bias> (date of access: 16.03.2026).
7. Hammad U. The Feminine in the Structure of the Arabic Language: An Analytical Semantic Study. *Academia.edu*. URL: https://www.academia.edu/102378186/The_Feminine_in_the_Structure_of_the_Arabic_Language_An_Analytical_Semantic_Study (date of access: 16.03.2026).
8. Ibnulyemen. The Gender of Arabic Nouns. *Arabic Language Blog | Language and Culture of the Arabic-Speaking World*. URL: <https://blogs.transparent.com/arabic/the-gender-of-arabic-nouns-1/> (date of access: 16.03.2026).

Тугай О. М.,
доктор філософії з філології, доцент,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ

ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКІ ДОПУСТОВІ СИНТАКСИЧНІ ОПЕРАТОРИ: ПИТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У синтаксичних студіях категорія сполучникових елементів синтаксичного зв'язку інтерпретується такими термінами, як «кон'юнктив» (англ. conjunction), «кон'юнкт» (англ. conjunct), «сполучник» (англ. connector), «дискурсивний маркер» (англ. discursive marker), тощо; проте всі вони можуть виконувати різні синтаксичні функції в аналізі синтаксичних категорій речення, що є тригером до визначення семантичної категорії речення. Хенк Пандер Маат та Тед Сандерс визначають *дискурсивний маркер* як такий, що є слабко інтегрованим у синтаксичну структуру складного речення та не впливає на реалізацію умовного значення істинності в головному реченні. Тоді як *сполучник* виконує пряму синтаксичну функцію поєднання двох речень – головного та залежного, сильно інтегруючись в останнє та семантично впливаючи на реалізацію умови істинності в головному реченні [9, с. 33].

Іншими термінами на позначення синтаксичного зв'язку у реченні або дискурсі є «реченнєвий сполучник», «дискурсивний сполучник», «дискурсивний оператор», «прагматичний сполучник», «сполучна фраза» [9, с. 33; 11].

Брюс Фрейзер визначає термін «дискурсивний маркер» як такий, що належить до групи лексичних виразів, які первинно походять від частиномовних класів синтаксичних елементів: сполучників, прислівників, прийменникових фраз. Дискурсивні маркери сигналізують про зв'язок між інтерпретацією елемента (або сегмента), який вони вводять, та попереднім елементом. Їхнє основне значення є виключно процедурним, а не концептуальним, і визначається виключно контекстом, як лінгвістичним, так і концептуальним [5, с. 931].

Термін «сполучник» актуалізується окремим словом або фіксованою фразою слів, що виражають зв'язок між клаузами (частинами речення), власне реченнями чи висловлюваннями в дискурсі конкретного мовця. У ширшому сенсі цього поняття «сполучник» визначає релевантність висловлювання мовця в певному контексті. І, як правило, сполучники не вводять

дискурсивні сегменти експліцитно. Тобто вони імпліцитно реалізують значення дискурсивного контексту [9, с. 33].

Фернандо Саес розглядає *дискурсивні сполучники* в англійській мові, такі як *however, moreover, so, after all, even if*, тощо як *кон'юнктивні дискурсивні маркери*, наголошуючи що «дискурсивні маркери не є елементами структури клаузи або речення; вони оперують поза клаузою, яка часто маркується комами у письмовому дискурсі, або паузами у розмовній мові» [10].

У різних мовах світу правильне та грамотне утворення сполучників ґрунтується на активності сили, що формується з боку мовотвірного духу. У розвинених мовах *сполучник* являє собою зв'язок двох незалежних речень (клауз) одне з одним: відповідно, у будь-якій реченнєвій послідовності або узгодженні будь-якому реченню надається відповідне подвійне зчеплення та складніший синтез синтаксису [6, с. 200]. Отже, якщо речення демонструє здатність мати подвійне значення, то введена в нього *парадигма сполучника* також може отримати цю функціональну здатність мати подвійне значення або *семантичний семіоз* (симбіоз), відповідно до контексту чи дискурсу.

У сучасній англістиці вчені плідно обговорюють реалізацію різних засобів сполучникового зв'язку, зокрема *сполучників як кон'юнктивів* на позначення дії поступки або концесії (англ. *concession*), за рахунок сполучників універсальної (чистої), умовної, протиставної та причинової поступки (допустові сполучники), у семантичному аспекті, а саме: *although/though* – хоча; *even if / even though* – навіть якщо; *but* – але, проте; *because ... though* – тому що ... хоча [4; 7, с. 821].

Доведено, що семантично допустові відношення між двома реченнями можуть сигналізуватися не лише виключно сполучниками – кон'юнктивами або кон'юнктами – універсальної поступки як *although / though / even though*, але й іншими сполучниками, прийменниками та сполучниковими прислівниками з реалізацією взаємного допустового відтінку – як *even if, because ... though, but, while (whilst), still, yet, nevertheless, however*, тощо. Зазначені сполучники та їхні кореляти можна розглядати як *синонімічні сполучникові елементи*, що ліцензують семантику поступки повністю на все складне речення, де вибір конкретного сполучника залежить від його синтаксичного оточення [3; 2].

У нашому дослідженні різних допустових сполучникових операторів синтаксичного зв'язку у складних реченнях поступки давньоанглійської мови дотримуємося термінів «сполучник», «сполучниковий», «допустовий сполучник», «конектор», «кон'юнктив», «кон'юнкт», «концесивний кон'юнктив», «кон'юнктивний дискурсивний маркер».

Шляхом визначення параметрів генези та еволюції дискурсивних маркерів поступки, впорядковуємо термінологію та сполучникову парадигму різної допустової (концесивної) семантики у реченнях давньоанглійської мови (далі – двн.-англ.) як [1; 8, с. 83-95; 12, с. 185]:

1) кон'юнктиви та кореляти поступки є складними за своєю природою (*al-though, nevertheless, be-cause* (двн.-англ. *beah-þe, hwæ-þere, for-þan þe*);

2) конектори поступки містять компонент вільного вибору квантифікатора (*whatever, however* (двн.-англ. *hwilc / hwylc, hwæþere / swaþeah*));

3) походження концесивних кон'юнктивів бере свій початок від первинно умовних та часових сполучників як англійський сполучник *when* (двн.-англ. *hwonne*), французький сполучник *quand*, або адитивні фокусувальні частки як англійські прислівники *also, even* (двн.-англ. *furþum, eac*);

4) концесивні кон'юнктиви можуть породжуватися від таких виразів як *indeed, true, well, fact*, що первинно використовувались для емпатичного або підсилюючого підтвердження факту; наявним прикладом генези цієї семантики є протиставний англійський сполучник *but* (двн.-англ. *ac*);

5) допустові сполучники як *still, nevertheless / notwithstanding, nonetheless* (двн.-англ. *stille, hwæþere / swa hwæþere, nathelées*) спочатку також вживалися, щоб стверджувати або

наполюгати на непередбачуваному співпадінні або співіснуванні певної граматичної сполучникової форми з іншою.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні етимологічних рис concessивних кон'юнктивів та дискурсивних маркерів синтаксичного зв'язку в дискурсі пам'яток як давньоанглійської, так і давніх германських мов.

Література:

1. Burnham J. M. *Concessive Constructions in Old English Prose* : PhD Thesis. New York : Henry Holt and Company, 1911. 135 p.
2. Burton-Roberts N. *Analysing Sentences: An Introduction to English Syntax*. 4th ed. Routledge : Taylor & Francis Group, 2016. 294 p.
3. Couper-Kuhlen E., Kortmann B. *Cause – Condition – Concession – Contrast: Cognitive and Discourse Perspectives*. Berlin / Boston : Mouton De Gruyter, 2000. 475 p.
4. Crevels E. I. *Concession. A Typological Study* : PhD Thesis. Amsterdam : University of Amsterdam, 2000. 191 p.
5. Fraser B. What are Discourse Markers? *Journal of Pragmatics*. 1999. Vol. 31. P. 931–952.
6. Humboldt W. *On Language: The Diversity of Human Language-structure and Its Influence on the Mental Development of Mankind*. Cambridge : Cambridge University Press, 1988. 296 p.
7. König E. *Concessive Clauses*. *Encyclopedia of Language and Linguistics* / K. Brown (Ed.). 2nd ed. Oxford : Elsevier, 2006. Vol. 2. P. 820–824.
8. Mitchell B., Robinson F. C. *A Guide to Old English*. 8th ed. Oxford : Wiley-Blackwell, 2012. 332 p.
9. Pander Maat H. L. W., Sanders T. *Connectives in Text*. *Encyclopedia of Language and Linguistics* / K. Brown (Ed.). 2nd ed. Oxford : Elsevier, 2006. Vol. 3. P. 33–41.
10. Sáez F. *Culture in Writing: Discourse Markers in English and Spanish Student Writing*. *Tadea seu liber de Amicitia* / Departamento de Didáctica de la Lengua y la Literatura (eds.). Granada : Imprenta Generalife, 2003. P. 345–364.
11. Schourup L. *Discourse Markers*. *Lingua*. 1999. Vol. 107. P. 227–265.
12. Tuhai O. *Verbalization of English Clauses of Concession in Diachrony*. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philological Sciences*. 2022. Vol. 2 (97). P. 183–197.

Цимбалов В.С.,

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро;*

Науковий керівник: Гурко О.В.,

*доктор філологічних наук, професор
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро*

ЕТИМОЛОГІЙНА СПІЛЬНІСТЬ ПОНЯТЬ «ХОЛОДНИЙ – ГАРЯЧИЙ» У КОНТЕКСТІ ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ЛЕКСИКИ ЧЕРЕЗ НЕОЛОГІЙНЕ НОМІНУВАННЯ

Оскільки англійська мова на сьогоднішній день виступає як засіб міжнародної медичної комунікації, вкрай важливим є питання номінування нових понять, явищ, приладів тощо. Через етимологічне дослідження можливо дізнатися про джерела походження певних лексем. Це уможливує збільшення ефективності подальшого номінування нової термінології. На прикладі понять «холодний» та «гарячий» простежимо, як можна використати етимологічний аспект у створенні неологічної лексики медичної царини англійської мови.